

משמעותו, אפילו הגט רחוק ממנה מאה אמה היא מגורשת, ובלבד שהוא קרוב לה, ולא משום קנין ארבע אמות. וכן "קרוב לו" שנינו, ומשמע, אפילו רחוק ממנו מאה אמה אינה מגורשת, וכדמפרש להלן.

והוינן בה: היכי דמי לרבי יוחנן מחצה על מחצה? (43)

ומשנינן: אמר רב שמן בר אבא: לדידי מיפרשא לה מיניה דרבי יוחנן את כל האופנים:

אינו גט, ומדוע אומרת המשנה שהוא ספק גירושין?

ומתרינין: אלא, רבה ורב יוסף, דאמרי תרוייהו: הכא בשתי כיתי עדים עסקינן, כת אחת אומרת שהגט נפל קרוב לו בתוך ארבע אמותיו, וכת אחת אומרת שהגט נפל קרוב לה בתוך ארבע אמותיה. וזו כוונת המשנה שהיה מחצה על מחצה, ולכן הוי ספק מגורשת. (42)

רבי יוחנן אומר: "קרוב לה" שנינו במשנה,

ודורש מהמלוה שיחזיר לו הכסף כי לא הגיע עדיין זמן הפרעון. ואם הוא קרוב למלוה אינו יכול לחזור בו, ואם קרוב ללוה יכול לחזור בו, ומחצה על מחצה יחלוקו. ואין כאן מוחזק לומר המוציא מחבירו עליו הראיה.

ובפני יהושע תירץ, שאפילו בשתי כתי עדים, זו אומרת קרוב למלוה וזו אומרת קרוב ללוה, איננו מחזיקין אותם כמכחישים זה את זה, אלא אמרינן ששניהם אומרים אמת, שהחוב היה בשמונה אמות מצומצמות, וכל כת טועה מעט. דלעולם אין לנו לרדן את העדים כמכחישינן זה את זה כשאפשר להתאים דבריהם זה לזה. וזו כוונת התוס' שאין כאן ספק. [וצריך עיון, אם כן גבי גט נמי נימא הכי, ושוב יקשה קושית הגמרא דהא אגיד גביה].

והרשב"ש תירץ קושית התוס', שלמסקנא דאמר לו זרוק לי חובי בתורת גיטין הרי דינו כגט, וכמו ששם הוי ספיקא ולא מוקמינן אחזקת אשת איש, הוא הדין הכא לא מוקמינן אחזקת ממון.

והרשב"א תירץ דכאן יש לשניהם חזקה, למלוה יש חזקת חיוב שלא פרעו, וללוה יש חזקת ממון שהוא מוחזק בו, הלכך יחלוקו.

43. רע"א מבאר למה לא תירצה הגמרא גם כאן

חוץ לרשותה גם כן אינה מגורשת. תוס' הרא"ש.

42. מדאורייתא אינה מגורשת, דאוקמינן איתתא בחזקת אשת איש, אלא מדרבנן הוי ספק מגורשת כמבואר ביבמות [לא א] דתרי ותרי הוי ספיקא דרבנן. תוס' ד"ה והא.

בתוס' הרא"ש הקשה, שלגבי חוב מבואר במשנה דמחצה על מחצה יחלוקו, והיה לנו לומר דאוקמה אחזקת חיוב, כמו באיני יודע אם פרעתיך, דחייב לשלם הכל. ותירץ דשם הספק אינו מבורר לנו מה הצדדים לכאן ולכאן. אבל כאן הספק מבורר לנו ולכן אומרים יחלוקו.

וזה לשון הרשב"א: דשאני התם דליכא רגלים שפרעו. אבל הכא הרי נולד ספק זה לפנינו והלכך יחלוקו.

ובתוס' הקשו איפכא, נימא המוציא מחבירו עליו הראיה. ותירצו, דכאן לא הוי ספק. וכוונתם לפי האוקימתא דרבי יוחנן לקמן, דמחצה על מחצה היינו ששניהם יכולין או אין יכולין לשומרו, ולא משום ספק. תוס' ד"ה מחצה.

ועדיין יקשה לפי האוקימתא דרבה ורב יוסף שמדובר בספק ממש. וביאר המהרש"א דרבה ורב יוסף לא יפרשו המשנה שמדובר באבד הכסף, אלא כמו שמפרש המרדכי שהכסף בעין ומוטל על הארץ והלוה חזר בו מתשלום החוב,